

הפטרת וארא

את סיורנו בעקבות ההפטרה הלקוחה מספר יחזקאל נפתח בפסוק הראשון:

כֹּה-אָמַר, אֲדֹנָי יְהוִה, בְּקִבְצֵי אֶת-בַּיִת יִשְׂרָאֵל מִן-הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפְצוּ בָּם, וְנִקְדְּשֵׁתִי בָּם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם; וַיֵּשְׁבוּ, עַל-אֲדָמְתָם, אֲשֶׁר נָתַתִּי, לְעַבְדֵי לְיַעֲקֹב.

עסקנו במקור השם 'קיבוץ', והפעם בעקבות המילה "וישבו" נזכיר את המושבים הפזורים בכל רחבי הארץ כאשר הצפוני ביותר הוא המושב יובל הסמוך ליובלי הירדן וזה מקור שמו. הדרומי ביותר הוא עין יהב שנמצא על כביש הערבה בדרך לאילת.

בהמשך אנו קוראים:

וַיֵּשְׁבוּ עֲלֶיהָ, לְבָטָח, וּבָנוּ בָתֵּים וְנָטְעוּ כְרָמִים, וַיֵּשְׁבוּ לְבָטָח:

אחד המראות המרהיבים אליהם אנחנו נחשפים בטיולינו ברחבי הארץ הוא ריבוי הכרמים. המטייל בבקעת הירדן יפגוש את ליבלוב הגפנים בעוד מספר שבועות כאשר בשאר אזורי הארץ הגפנים עדיין בתרדמת החורף שלהם.

ברחבי הארץ מספר יישובים אשר בשמם נמצאת הקידומת "כרם". כך כרם בן זמרה במזרח הגליל העליון שנקרא על שם רבי יוסי בן זימרא שחי בשלהי תקופת התנאים. ציון קברו נמצא בגבולות המושב. כרם בן שמן הנמצא במישור החוף הדרומי. נקודת יישוב זו הוקמה בידי הקרן הקיימת לישראל ומייסדי בית הספר לאמנויות-בצלאל. הרעיון היה ליישב במקום זה עולים מתימן שרצו לעסוק בצורפות בה עסקו רבים מהם קודם עלייתם ארצה בשנת תרמ"ב, שנת אעלה בתמ"ר. סמוך לזכרון יעקב שוכן המושב כרם מהר"ל שקרוי על שמו של המהר"ל מפראג תלמיד חכם שלשמו נקשרו לא מעט אגדות כולל אגדת הגולם מפראג. בחבל הבשור נכיר את הקיבוץ כרם שלום הסמוך לרצועת עזה. מקימי הקיבוץ חלמו על מקום שיקדם את השלום בין ישראל לשכנים מרפית. דרומית מזרחית לרמלה שוכן היישוב הכפרי כרמי יוסף על שמו של יוסף ספיר מראשי הציונים הכלליים ושר בכמה ממשלות בישראל. נטפס לעבר הרי חברון ונבקר ביישוב כרמי צור אותו הזכרנו בהתייחס לחג החנוכה ולקרבות יהודה המכבי. נדרים לכוון בקעת באר שבע ונבקר בקיבוץ כרמים. מסביב לקיבוץ נטועים כרמים רבים. גם קיבוץ כרמיה השוכן בסמוך לגבול רצועת עזה קרוי כך בגלל ריבוי הכרמים בסביבתו. בכך מתקיימת נבואת הנביא יחזקאל על נטיעת הכרמים במדינת ישראל הידועה בריבוי הכרמים והיקבים המעולים.

הנביא מסיים את נבואת הנחמה במילים :

וַיָּשְׁבוּ לְבִטָּח

בחבל הבשור נמצא את המושב **ביטחה** שהוקם בשנת 1950 בידי עולים מתימן שהגיעו לארץ במסגרת מבצע מרבד הקסמים. שם המושב ניתן ע"י זאב וילנאי שהסתמך על הפסוק בישעיהו: "בהשקט וביטחה תהיה גבורתכם" (ישעיהו ל').

בהמשך ההפטרה מכוון הנביא יחזקאל את נבואתו לפרעה מלך מצרים ובין השאר אומר :

דָּבַר וְאָמַרְתָּ כֹּה-אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה, הֲנִי עֹלֵף פְּרֵעָה מֶלֶךְ-מִצְרָיִם, הַתְּנִיחַ הַגְּדֹל, הָרַבֵּץ בְּתוֹךְ יִאֲרִיו : אֲשֶׁר אָמַר לִי יִאֲרִי, וְאֲנִי עָשִׂיתֵנִי .

התנין במקרא מופיע בבריאת העולם- התנינים הגדולים. התנינים חיים בנילוס ומכאן השם 'תנין היאור'. צורתו והתנהלותו בהחלט מזכירים לנו את פרעה מלך מצרים שחשב את עצמו לא-ל. מהיאור נצא לסייר בארצנו אל נחל תנינים שתחילתו סמוך לקיבוץ עין השופט וליד הכפר הערבי ג'יסר א-זרקא לא הרחק מקיבוץ מעגן מיכאל נשפכים מימיו לים התיכון. מקור שמו של הנחל בתנינים שניצפו בו בעבר.

זאב וילנאי מגדולי חוקרי ארץ ישראל בדורות האחרונים כותב על אודות עולה רגל נוצרי משנת 1148 שסיפר כי "בנהר (בנחל) תנינים איומים והם שונאים את האדם יותר מכל חיה אחרת". בשנת 1877 נתפסה בנחל נקבת תנין גדולה שאורכה כשלושה מטרים, ובבטנה 48 ביצים. וילנאי מביא אגדה לפיה התנינים הובאו מנהר מצרים בימי קדם, בתקופה בה שלטו בקיסריה שני אחים. הבכור בהם רצה לשלוט לבד וקיווה שהתנינים יטרפו את אחיו המצורע שהיה צריך לטבול בנחל בקביעות.

ויקטור גרן שסייר בארץ בשלהי המאה ה-19 מספר על נוסע שראה תנינים בנהרה של קיסריה דארץ ישראל. נוסע אחר מספר כי צבאו של ריצ'ארד לב הארי חנה בשנת 1191 על יד הנהר הסמוך לקיסריה, שכונה לפי דבריו "נהר התנינים" מפני שהחיות הללו טרפו שני חיילים שרחצו בו. התנין האחרון (עד כמה שידוע לנו) שחי בטבע בארץ ישראל ניצוד בשנת 1912 ושוכן אחר כבוד באוסף זיאולוגי של האב שמיץ המצוי צפונית לשער שכם בירושלים.

סיור בנחל תנינים מומלץ ביותר. השמורה נעימה ומונגשת בכל ימות השנה.

התנין במוזיאון הזיאולוגי של האב שמיץ

מי שרוצה לצפות בתנינים חיים מוזמן לחמת גדר שם קיימת חוות תנינים.

כך גם בפצאל שבבקעת הירדן ניתן לצפות במאות תנינים המתרבים משנה לשנה, ובערבה נוכל לבקר בחוות קרוקולוקו. בחווה גדלים כ-2,000 תניני יאור, ביניהם גם תנין יאור בוגר באורך של למעלה מ-5 מ'. ניתן לצאת לסיור מודרך במקום ואף ללטף תנינים קטנים וצעירים.